

*Да нема лимена трубе не би имао ко да ме фијуче
кроз облаке.*

Ноћу галопирају коњи орахових стабала небом, жилави и јаки, глатко леги и неухватљиво тужни са пегаво сузним облицама у очима. Коњска грива лисната, а љута, лишће суво, шушти коњ поздравља са пет трубних вентила, шести вентил му вис и звекеће уз две резервне орахове кугле у којима скуљља биљне витамине и прави, издвојен из ергеле, блесаву ждребард без дејег додатка у галопу сулуде временске секундаре. Мене нема, јашем у ништа на ништа, пева ме ехо празнине, кружим као прозирни кавез неба, опет, у кавезу.

И ништа је нешто, чим знам да ме у ништа има. Осећам ту ништину иако је не чујем, и не видим, а ту смо с погледом на крупни фамилијарни портрет. И шта ће нама толика ждребард када нам је нарав коњска, жиловита, памет нам орахова у копи-тама земље за магарећи трпеж и трк међу овновима.

- Зна се, магарац овну, овновима овце, а нама вуна за тиграсти пасуљ да се не оледи у лонцу за кување са ситно сецканим цревцима - чучи отац гологуз иза ветрењаче, панталоне му раскопчане испод колена, а керуша му лиже задњицу узмузгану кавурмом, за сваки пролив крив му је дијетални државни режим око чије празне рупе ни муве не глуваре - ко зна како нам главни месар биберише каварму трује рођену муштерију, цабе му и месара, и свиња, и.. Није ни завршио мисао, а керуша поче да се грчи и цвили као некад предаци њени из давно дивљих времена. Ето одговора одакле нам шап и слинавка, помисли отац затежући каиш дроњавих панталона, срећан да му се текстилна паучина џепова пуна ваздушних миомириса није распала.

Кућа без децјег додатка и није кућа. Дечји додаток се рађа у мушком, женском и оном трећем облику што није ни мушко ни женско, али у крштеним књигама нема рубрику. Дечји додаток је фамилијарни ред вожње у простору и времену. Ја сам седми дечји додаток, дакле, први до осмог, Милан Брлин звани Емил. С два имена живиш дуже, али се брзо трошиш на ситнице. Не мерим ни дужине, ни ситнице, чим си дечји додаток мораш знати да си нечији реп, а репу је потребна глава која мора, опет, знати шта ће с репом у млечној светлости; е, ту светлост иоле паметнија будала може помрачити, и готово, ти си дечји додаток с фелером.

Дечји додаток је фамилијарно копито, држи се као крпељ уз материну сису и очев џепни сат.

Дресирани на џепно навијање док држава с војском и полицијом лови срећу тачног времена за почасни плотун над изгубљеном тајном широке народне масе Милан Брлин звани Емил галопира с коњима кроз мокре облаке попишан од анђела белосветске дипломатије. А коњ...?! Коњ се моли укрштеним копитама Светим Јаслама да срце галоп издржи, и не пукне као луфтбалон на врху ексера. Тачка. Даље причај сам.

Чим нестане у комшилуку кућни сат, тачно време се проверава кројачким лењиром по Милановој глави, време се броји на искочене чворуге. Чворуга у раздјелку означава подне, а на челу поноћ. Када Милан Брлин звани Емил алејом уличних великана шета дрвени Глобус или трчи с гуменом маском испод пазуха у дућан да купи шећер за лизање, со и квасац за тесто, жене из комшилука по избројаним чворугама његове главе навијају зидне сатове, а врачаре петловима уврћу шије и проричу да ће Далеко бити Близу.

У арањлама ораховим нису се довикивале Миланове тетке с ујацима, нити су се уз орахово дебло верале стрине, али је с јесени у опалом лишћу било и чипкиних гаћица са увелим женским мирисима.

Орахове гране Брлини нису млатили батином по ваздуху, ни шакама стабла нису дрмали изместа... Чим би им у мозгу заста-

ла нека брига челом би ударили о стабло, брига је тако добијала убрзање, чело тврдоћу, а врानе би у бришућем лету ловиле орахе сејући их грактањем тамо далеко где се снови претварају у димну завест иза које Сотона смехом трља дебилметар и мери тврдоглаве амплитуде фамилије Брлин чији кумови умиру од секире и ножа здрави од оштрине ваздушног удаха, пре издаха. Тешка им судбина, ал ни они нису лаки.

- Ми смо рибљи мехур небеско водене масе за свачије трубе, чим дуну, ми смо ту, али се не дамо упецати на туђе коњичке ескадроне док нам је воловских очију на голој месечини - понавља Миланов отац Кузман Брлин и као Краљевић Марко, у епској народној песми, пола мудрости коњу Шарцу даје, а пола убацује Милану у лево уво да са десним боље чује шта му у животу ваља чинити.

Свирало је Милана с презименом орахово лишће у августу врелог пљуска. Дуне ветар, Станко музикант музикант откине лист, откидак удне међ' усне и будмасто свира народну песму без игре:

Марширала, марширала

Краља Петра гарда...

А време црвено вуче мукло на фарбу труле вишње и није за плаву песму иако варошани имају плаву униформу која зна тачно како се и шта се за коју фарбу пева, јер су и Сталинови људи свирали као и Станко музикант, ал' и лист беле брезе:

Буди се Исток и Запад,

тако да су и Срби и Руси у нотној скали између две песме за Цара или Краља уместо цезуре¹ имали пендрек као диригентску палицу.

- Да нисам Милан био би Драгутин или Душан, а можда и Велизар кога би крстили у православној цркви као ујака Никољу. Станко музикант је требао бити Александар, али је кум Димитрије у пијанству набацио крчмарско име приликом крштења тако да ће Станковом детету као фамилијарном дечјем додатку, ако се догоди Станку интимно женска у животу с порођајним мукама, дати име Александара под условом да кум буде жив и трезан - посипа Милан брашно по тесту своје приче.

- Пљусак није киша, - говорио је Станков кум Димитрије - то матере српских коњаника цеде војничке кошуље да будемо чисти и лепо кад се тучемо са разбојницима издалека док нас тврде даљине не ударе о главу с велике висине.

- Орахоно ми тело мирише на кошену дегелину и багрем када процвета бео - говори Милан црној рупи, а црна рупа измиче, краде семе изговорених речи и бежи у плаву дубину.

Устима је Милан Брлин звани Емил опонашао пепељасте птице, голубаве и гугутке, канаринце и сове, а сове су му биле страст, нарочито ноћу, када утихну комарци. Босим ногама цртао је птице по прашини, птице из шалвих прича народних мученика међу којима је његов деда Тима Брлин био главни светац коме се губи траг у Даблину, а прича се да је у Египту сadio наранце и ловио крокодиле за Енглезе и Ирце. Е, да л' је завршио у неком крокодилу ил' у Даблину то не знају ни врачаре код којих је баба Ружа носила фотографију из млађих дана

Није Милану било тешко да опонаша блејање оваца када је одмах по рођењу био јагње; опонашајући шкрипу ствари гонио је страх из плућних крила да му се ноћ не згрчи у стомаку; а највише је волео да чегрта чворцима над зрелима гроздовима фамилијарног винограда, е, да не зобају грожде; а тек секиру на троцилу, та варничила је музика за три оркестра. Од свих слова највише је изучавао дивљи крик, ту је и днас непредвидив, леди ти душу у покрету.

- Мати, - трагајући за златом с кажипрстом у носу питао се Милан - зашто је татин нос румен као зрела јабука, а личи на дивљу печурку?

- Зато, сине, што му је душа модра од страве да ће му и ова

власт подметнути трећи светски рат - жури мати да одговором избегне забуне.

- А шта, шта је то страва? - опет Милан матер пита, а сврбе га леђа од очевих батине.

- То је, сине, оно кад не знаш шта је ово, ово би требало бити оно, а кад би оно било ово, отац би знао ко смо и коме смо...

Поред оваквим питањима и филозофи би празно мрдали ушима, а не да неће Миланова мати док савија кифлице са сиром, иако Милан Брлин звани Емил ни данас поуздано на зна шта је ово у оно, ни оно на ово, јер се у кући разговарало тајно као да су сви свима шпијуни и домаћи издајници за курвање на кратке стазе до последњег даха.

Собе са унакрсним вратима гутају намештај од ораховине.

За ниски кабинет-ормар окован елегантно извијеним линијама прича се да је добијен лично од Мадаме де Помпадур. - Шета Милан с рукама на задњици по централној кућној соби за госте и разјашњава даљим рођацима тајне породичног музеума.

- У том ормару, дотичне Помпадурке, чувамо ордење стечено по разним ескадронима Европе уз три сребрне плакате из Америке и једне медаље за храброст, златну значку окачену о ревер војне блузе деда Тиме у Јапану дали смо златару да је претопи тетки у минђуше с дијамантима. У ормару су баба Ружини гоблени, прекопирани коњи на појилу са лаким женскама у три бокала с грождјем и крушкама декоративно, ретке жуте свеске у тврдом повезу с рецептима за колаче, а ту је, као што видите, и порцуланско посуђе са емајлираним нокширом ако наиђу гости из Лиона о којима не мислимо ништа лоше, волели би да нам дођу због иностране валуте да купимо црни фијакер, коње липицанере и плави омнибус да се возикамо када дође недељом циркус из Италије и за дане црквених празника да будемо богато виђени, а не умрљани прашином паорских кола са труцканим бубрезима у утроби. Шифоњер има доњу фиоку са дуплим дном, испод широке даске је митраљез ручне израде у венцу три пуна реденика за сваку евентуалнију, не иште леба, а одозго су црне мушке кошуље и женске мараме са хаљинама да будемо како треба у случају смрти уз бели покров и чипкани јастук за под главу. Креденац је застакљен са замагљеним геометријским орнаментима по којима се још увек културно тражимо на сопствени рачун. И кревети брачни од ораховине толико су тешки да им шкрипу не памтимо, јер фамилијарно умире к'о што и живимо, без панике, тијо, с мирисима клијалог жита у носу, сити земље и муке. Кад би једном у десет година померали намештај ради собног моловања у розликасте руже, тешку ораховину би привезивали челичном сајлом, а сајлу би, протурену кроз отворен пенџер, затезали тенком стричевог пука где је он био главни до Титових генерала у Београду. Као Генералштабни пуковник од грлатог ауторитета, стриц Милоје је уживао посебно официјерско поверење, па би тенком дојурио на муњевити породични маневар са војним покрићем брзе тактике по геслом:

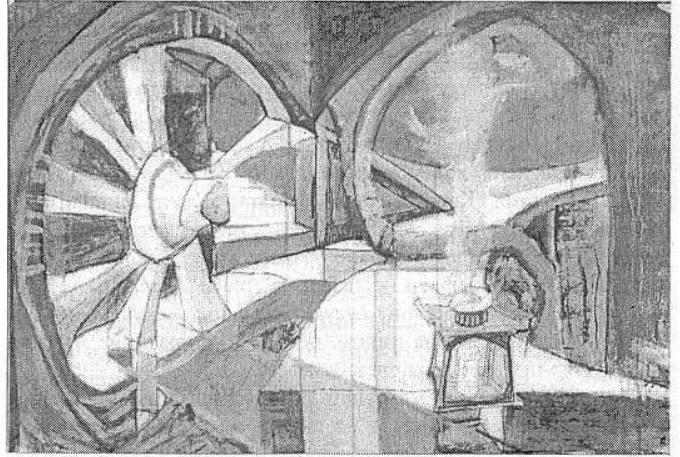
СВИ КАО ЈЕДАН

У ОДБРАНИ И ЗАШТИТИ КУЋНОГ НАМЕШТАЈА.

Е, поштовани рођаци, није војска ту да само фамилијарно гине, дајте мало и те животне тактике у дипломацији, гинули смо на ангро, 'ајд мало да се и одмарамо.. А то, то што за сахране питате, како...? Ми Брлини се и данас сахрањивамо у багровим дашћаним сандуцима да нам смрти буду свеже и трулеж лакша уз први услов да је гробље на здравој земљи за траву, детелину и цвеће.

Зури Милан Брлин звани Емил у каријани столњак, блене у вазу осуђених ружа без латица, мерка флеку на плафону и умишља да ће плафон прхнути у небо с том флекавом јаребицом.

Путујући тенком из Београда за Кикинду, стриц Милоје је на кривини друма у Меленцима гранатом погодио муву зунзару у бришућем лету, разнео је и крило ветрењаче. Ветрењача је остала крилато чопава за у ветар, ал 'муве зунзару у Меленцима више нема, осим жутоцрних зоља у таванским рупама.

игор цвејановић

Да Милану глава није тврђа од ораха са горким лишћем у разбарушеној коси, личио би на гаврана у сламном шеширу као и варошки порезник Веса Андрак који те флићне пре него што гракнеш у празно. Ја сам такав човек, кућна опозиција, а када шетам кроз варош нисам ни позиција, како год да се окрене на рутаво изиђе - брунда пијани Кузман грицкајући стаклене чаше и намигује сину, а Милан зин'о од чуда како то отац крцка зубима стакло, е, да није крвав?

- Већ је скрцкао три винска комплета за месец дана, - вајка се мати сину - срећа да нам је Румунија ту, испод носа, па набављамо стакларију јефтино од шверцера.

- Шверц на швер у шверц - смеје се Кузман бришући стаклени прах са усана.

Пред ситним сазвежђем Кузманове реплике стиснуо би се и моралиста из Ирига, да не испусти цркнуту кокошку и не проветри устајале мирисе.

У устаљеном ваздуху зидно распоређених и барокно урамљених фотографија, фамилијарно блиских коњичких ескадрона, лебди у бестежинском стању буђ која нагриза и која се сабласно шири.

Миланов отац се, срећом, излечио од алкохола захваљујући сипљајивом пастуву који би се већ код првог наскока задихао вртећи се укруг с мушком жилом која би једним ударцем ошамутила вола међу роговима, и мати је пастува, због те ђаволски гадне силње, уместо оца, водила код ветеринара на уредни преглед, питајући се са ветеринаром, онако узгред, како да се Кузман лечи од пијанства?! Ветеринар је саветовао Милановој матери, а жени Кузмановој, поучен личним искуством, да се оцу подметну винске чаше од дебљег стакла. Мати се за тај стаклени лек обратила повратном поштом Фабрици стакла у Параћину и ту медицинску превентиву Милан је лично преузео у року од пет дана од поштара Симе поузећем. И чим је отац осетио тврдо стакло с првим напакнутим зубом одбацио се од алкохола и сада сиса краву када је жедан, а Брлини су пастува продали неком Умберту из Италије за продукцију коњских кобасица у Падови, да се, ето, фамилија не брука пред уличним кобилама успалене вароши са у шпиц осмехнутим торњевима православне и римокатоличке цркве.

Не прескачући ни магарца уочи кише, Милан Брлин звани Емил музицирао је устима умилније од велике музичке кутије Народног музеја где се у стакленим витринама чувају кљове и остала сува ребра о државном трошку, била је то тандрц музика, само њему разумљива. Долазиле су у крезубу улицу Брлиних и папагајске мотке у сламнатим шеширима да им Милан кукуриче лаку струју за радио апаратуру по средњим таласним дужинама. Први га је у улици запазио Пера Шпицлов звани Блента који је у горњем џепу карираног сакоа имао уденут стални вретенасти поклопац наливпера с позлаћеном дршком и

ЛЕПТИР

вечито усијан златни зуб у насмејаним устима, тај је смехом просветлио све фамилијарне династије крезубе улице, иза пете пивске флаше препишавао је кућне кровове изместа, и опет му је бешика остајала надувена.

- Јело, тај твој деран уме да свира и на телефонску бандеру, *banderas muzikus*, биће штета ако га не уденеш у свирце, долази време подрдне музике када ће се подспрдни маршеви свирати будалама на километре - говорио је матери Блента усијан до лудила.

Види мати Јела да јој дете криви уста на сваку ноту чим гавран гракне, и за неколико цакова брашна уз повећу кесу са гризом приде у четворо очију трампи искрпљену дугметару хармонику од господина доктора Фридриха Бласмана за Милана. Деда се ту напрасно увреди да му унук тегли хармонику немачке марке, па Милану, преко кумовске везе, донесе трубу из Ваљева. Труба се златила са свих страна и чим је Милан дуноу у њу одувао је и хармонику.

Мушки потомци Брлиних који су били војска пуцали су трубом у пивске флаше, страобални им је био ваздушни метак, испод бреста Плајвазове крчме била је трубачка куглана са мушким кеглама. Из брестових грана флићкало је мноштво врабаца, сасушене флићоке деда су скупљала и флићоке жвакала и густирала уместо креча. Пера Шницлов звани Блента објашњавао је уличним клинцима да у врапчијим сувим флићокама има највише калцијума. Ту се, испод бреста Плајвазове крчме, пило најбоље флић пиво у вароши, а тек кад Милан Брлин, звани Емил с трубом јаукне...

Сећа се Милан, загладан у вазу сасушених ружа, као да је то било прекјуче, дошла јесен у кишној пелерини, крупним кишним капима лиже зидове крезубих кућа, цеди се у блатне флићоке, дуње жуте расуте по креденцу, мама Јела пере велики веш, јабуке у корпи с располућеном розликастом бундевом, фамилија уз звекет сребрних кашика по чорбастом дну порцуланских тањира лови расквоцан пасуљ, ручак врео, деда гунца у прочељу стола...Забрунда окно, мокро с уличне стране, уздрхти пенџер тргнут из дремежа масним порезничким прстима који очас кваком расклопише кућна врата. Дошао Веса Андрак, бачва од човека са шмркавом носном славином, презиме Андрак су му натурали бивши генералски ађутанти из Варошке куће, извадио Веса нотес из кожног капута и ређа шта су све Брлини дужни отаџбинском ваздуху од пореских облака до житних зрна с кућног тавана, узгред, мрко мотри како Кузман чорбом кваси комад хлеба без врућих чварака....А таван? Таван већ излизан и офуцан, и житну прашину су Брлини појели измешану с тестом. И пошто су сви рокови истекли, и нестали у буђавај месечини, а ни врућих чварака за уз вино нема, зна ли, пленидба, узме Андрак с креденца трубу, бахато отвори врата, изиђе и из одбора истера супрасну крмачу да се тако дивној отаџбини дугови подмире...

(Тако је и Милан Брлин звани Емил први пут схватио да је и свиња с трубом значајан отаџбински фактор, чак вреднији од тешке ораховине).

Милан плаче за трубом, мати мокрим рукама над коритом чупа косе за супрасном крмачом, у тањиру се чорба хлади, ујка дува у лимену пиштаљку да смири страву, тетке се упљувале од псовања болесне порезничке стоке, а Веса Андрак звиждука и с помоћницима убацује крмачу у камион, потом дуне у Миланову лимену трубу са пет вентила, мотор брекне и зажди ка варошкој кући.

Десет година касније, иза првог бријања, у варошком оркестру, док је Милан Брлин звани Емил плесао усијани танго с пупка на пупак са гузатом Анком Цуцул, његова труба је фијукала у рукама надуваног сина Весе Андрака² варошког порезника. Он је просвирао, а Милан је одсвирао; а и куда, куда би с трубом кроз толика гробља?!

Лужноамерички лептир боје океанских дубина има - тврди научник Ендрију Паркер - ситне жљебове на крилима, који производе боју, истоветне онима пронађеним на фосилима старим 500 милиона година.

Верује се да је предак овог лептира једно од првих обојених створења на Земљи, где је три милијарде година владало сивило. Небројено година касније, на истом месту - у Хиспанској Америци, људи што живе од рата до рата, верујући у моћ вечне љубави и лековитост магије невероватних прича, приповедали су да је мирис лепотице Ремедиос натопљен не мошусом љубави како су веровали њихови преци, него задахом смрти, како се испоставило приликом анализа, увиђаја и сведочења очевидаца, о умирању житеља Топле земље и странаца које на те мередијане догнала досада и снови о богатству, као и другим догађајима који су се одиграли у периоду између епидемије банана и оног тренутка када је изненадни налет топлог јесењег ветра понео лепотицу Ремедиос до висина где се завршава четири поподне и где је нису могле стићи ни најузлетније птице памћења...

Деценију или две потом, хиљадама километара даље, докони безимени мислилац - а таквих на том полуострву има небројено - затворен, попут бесног пса, у клетки стана у неком облакодеру на рубу трошног магалополиса, тријумфално је закључио да су обе приче лепе - естрадно јаке, рекао је - али суштински баналне и врло наивне, јер потпуно је за наше животе - кратке, углавном безличне сторије пуне патњи и увреда - неважно да ли нечији дах мирише на смрт или љубав, као и то, да ли је прва боја на Планети била зелена или плава.

- Шта ми, данас и овде, знамо о томе. Уосталом, постојање овог света је јемство да постоји савршенији од њега - рекао је мислилац и легао на кревет, који је мирисао на руже и сличио - узак и тврд - мртвачком сандуку.

Лептир сна, плавих крила - налик ономе што га је ухватио Ендрију Паркер - који му је, хитар и лак, заклопио очи, долетевши из сигурне тишине сенке, до креветског узглавља, био је један од ретких који у свом кратком веку никада не науче да разликују мирни, окрепљујући од вечног, дубоког и тамног хропца сна...

¹ ЦЕЗУРА - (лат. *ceasure*, сечење, обарање) метар, пресек, прелом, усок, ритмички одмор у половини једног стиха од више стопа.

² Трипут заредом Веса Андрак, чувени фондоваш улице крезубих кућа одликован је на предлог Варашког комитета Орденом заслуга за народ док је Миланов отац Кузман Брлин завршио живот скрајнут умом с бубрезима на мозгу у Ковину